

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/15/2019
Identifikačné číslo spisu: 7019200210
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7019200210.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): B. B., narodeného XX.XX.XXXX, štátnej príslušnosti Afganská islamská republika, toho času pobytom J. X, B.I., bez cestovného dokladu, zastúpený Ligou za ľudské práva, občianske združenie, so sídlom Baštová 5, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-257-12/2018-Ž z 19. februára 2019, o kasačnej sťažnosti proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/13/2019-58 zo dňa 20. júna 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č. ČAS: MU-PO-257-12/2018-Ž zo 19.02.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o azyle“) rozhodol tak, že žalobcovi neudelil azyl a súčasne v zmysle § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle, mu poskytol doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutočnosti, že žalobca požiadal 06.12.2018 v ÚPZC Medved'ov o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky z dôvodu obavy o svoj život, pretože má strach z Talibanu. So žalobcom bol dňa 10.01.2019 spísaný dotazník žiadateľa o udelenie azylu, v ktorom uviedol, že krajinu pôvodu opustil z dôvodu nepriaznivej situácie, zapríčinennej vojnovým konfliktom. Podľa vlastného vyjadrenia, v roku 2018 sa zúčastnil dobrovoľného vojenského výcviku v Kábule, čím chcel preukázať svoje vlastenectvo a zároveň chcel

prispieť k porážke Talibanu v Afganistane. Niekedy pred koncom výcviku v lete 2018 však Talibanci uniesli jeho otca a za jeho prepustenie požadovali, aby sa menovaný dostavil na stanovené miesto v regióne bydliska, ktoré mali pod vlastnou kontrolou. Na odporúčenie matky radšej na miesto stretnutia nešiel a z bezpečnostných dôvodov Afganistan opustil. Z Afganistanu vycestoval niekedy pred 6 mesiacmi, keď sa cez Irán, Turecko, Grécko a Bulharsko nelegálne dopravil do Srbska. Následne pokračoval v ceste až do Poľska, kde bol zadržaný políciou a vrátený na Slovensko. Tu po umiestnení do ÚPZC Medved'ov požiadal o medzinárodnú ochranu. Počas zaistenia v ÚPZC vyhlásil, že je maloletou osobou, a keďže jeho správanie a výzor uvedenému veku nezodpovedali, pristúpilo sa k odbornému vyjadreniu vo veci zistenia jeho kostného veku. Na základe odborného znaleckého posudku dospel znalecký ústav k záveru, že biologický vek menovaného je s veľmi vysokou pravdepodobnosťou vyšší ako 18 rokov a pohybuje sa v rozmedzí od 18 do 20 rokov (č. l. administratívneho spisu 7-12). Žalovaný do konania predložil aj kópiu tazkiry, avšak táto je tak nízkej kvality, že údaje z nej sú takmer nečitateľné, a preto bol uvedený dokument pre potreby azylového konania v podstate nepoužiteľný. Z uvedeného dôvodu bolo základom pre stanovenie veku žalobcu odborné vyjadrenie, z ktorého je zrejmé, že menovaný má viac ako 18 rokov, a teda s najväčšou pravdepodobnosťou sa narodil najneskôr v roku XXXX.

3. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia sa žalovaný zaoberal aj otázkou identity žalobcu. Súčasťou spisového materiálu je aj dokument, ktorý mu bol vydaný počas pobytu v azylovom zariadení v Srbsku, pričom tento znie na meno B. L. J., nar. XX.XX.XXXX, št. prísl. Pakistan (č. l. 14 administratívneho spisu). Podľa vyjadrenia žalobcu, počas pobytu v azylovom zariadení v Srbsku zámerne uviedol iné iniciály, pretože Afganci v tomto zariadení mali problémy so stravovaním, a preto uviedol pakistanskú štátnu príslušnosť. Toto tvrdenie žalobcu považoval žalovaný za nepravdivé, nakoľko uvedený doklad mu musel byť vystavený už pri vstupe do azylového zariadenia a v tej dobe nemohol mať informácie o nejakých údajných problémoch Afgancov so stravou. Žalovaný v azylovom konaní vyhodnotil osobu žalobcu, ako výrazne nedôveryhodnú, a preto považoval výpoveď žalobcu ohľadom vojenského výcviku ako účelovú a nevierohodnú. Tomu nasvedčovala aj skutočnosť, že žalobca pochádza z oblasti, ktorú má Taliban pod kontrolou, čo potvrdil aj svojou výpoveďou. Žalovaný dospel k záveru, že absolvovaním vojenského výcviku sa síce mohol vystaviť ohrozeniu vlastnej bezpečnosti, avšak bez toho, že by sa objektívne preukázala súvislosť tejto obavy s jeho politickým presvedčením. Tomu nasvedčovala aj jeho výpoveď, podľa ktorej v Afganistane nebol členom žiadnej politickej strany, ani nevyvíjal žiadne politické aktivity. Keďže teda nevyvíjal žiadne politické aktivity, nemohol žalovaný správny orgán považovať ani jeho vojenský výcvik v Kábule za prejav politickej aktivity.

4. V ďalšej časti odôvodnenia sa žalovaný zaoberal popisom situácie v Afganistane a skonštatoval, že v prípade návratu žalobcu do krajiny pôvodu berúc do úvahy riziková bezpečnostnú situáciu v Afganistane a tiež princíp individuálneho posudzovania potreby poskytnutia ochrany, nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by nemohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia. Preto rozhodol, že je mu potrebné poskytnúť doplnkovú ochranu na území SR.

II.

Konanie na krajskom súde

5. Proti výroku preskúmaného rozhodnutia o neudelení azylu podal žalobca na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu. Krajský súd napadnutým rozsudkom v zmysle ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.p.p.“) zamietol správnu žalobu z nasledujúcich dôvodov:

- neexistujú také individuálne okolnosti, ktoré by žalobcovi dôvodne mali spôsobovať opodstatnené

obavy z prenasledovania. V konaní nebolo preukázané, že žalobca zastával isté politické názory a taktiež nebolo preukázané, aby Taliban považoval práve žalobcu za človeka, ktorý má isté politické presvedčenie, ktoré je v rozpore s politickým presvedčením Talibanu.

- súd posúdil príbeh žalobcu opísaný v bode 3., resp. 36. rozsudku aj z pohľadu, či ako člen vojenského výcviku, nemohol byť prenasledovaný z politických dôvodov zo strany Talibanu a dospel k záveru, že takéto dôkazy, ktoré podporujú tento názor, v konaní produkované neboli. Nemožno z ničoho vyvodiť, že samotný vojenský výcvik bez ďalších okolností (napr. zviditeľnenie žalobcu v boji, resp. aktívna politická činnosť) spôsobuje u mladých mužov v Afganistane plošné politické prenasledovanie. O tomto závere svedčia aj správy o Afganistane, ktoré boli založené do administratívneho spisu (č. l. 68 až 93), ktoré svedčia o oblasti Nangarhar, ako o mimoriadne nebezpečnej oblasti, z dôvodu blízkosti hraníc s Pakistanom, kde operuje Daesh. Z uvedených dôvodov sa súd stotožňuje s názorom žalovaného v bode 6. a najmä 7. rozsudku a má za to, že konanie Talibanu voči žalobcovi nemalo politický podtón, ale išlo o pomerne rozšírenú vojnovú perzekúciu bežného obyvateľstva v Afganistane.

- v súvislosti s námietkou právnej zástupkyne žalobcu ohľadom dôveryhodnosti výpovede žalobcu, túto súd už neposudzoval, pretože z vykonaného dokazovania zistil, že neexistovali dôvody, pre ktoré bolo možné udeliť žalobcovi azyl z dôvodu opodstatnených obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, resp. z dôvodov zastávania určitých politických názorov.

- žalovaný sa podrobne zaoberal všetkými skutočnosťami, ktoré uviedol žalobca, resp. jeho zástupca v rámci konania o jeho žiadosti o udelenie azylu. Žalobné dôvody, ktorými žalobca spochybňoval zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správny súd nepovažuje za dôvodné. Správny súd má za to, že žalovaný rozhodol o žiadosti žalovaného na základe náležite zisteného skutkového stavu, keď žalobca nespĺnil podmienky pre udelenie azylu v zmysle § 8 zákona o azyle. Zároveň však žalovaný postupoval správne, keď priznal žalobcovi doplnkovú ochranu v zmysle § 13a zákona o azyle.

- žalovaný pri zisťovaní skutkového stavu postupoval dôsledne, starostlivo, obstaral dostatok informácií o krajine pôvodu žalobcu, jeho tvrdenia následne s týmito informáciami porovnal a mohol tak učiť objektívny a správny záver.

- aby mohla byť poskytnutá právna ochrana vo veci azylu, musí byť preukázané že je nositeľom určitého, či už politického, náboženského alebo iného názoru, pre ktoré je v krajine, ktorej je občanom, reálne prenasledovaný, alebo je prenasledovaný z dôvodov príslušnosti k jasne vymedzenej sociálnej skupine, resp. má dôvodnú obavu, že by k takému prenasledovaniu mohlo v jeho prípade dôjsť. Správny súd je však toho názoru, že v predmetnej veci k naplneniu vyššie uvedeného nedošlo.

6. O trovách rozhodol krajský súd s poukazom na § 167 S.s.p. tak, že účastníkom nárok na náhradu trov konania nepriznal.

III.

Obsah kasačnej sťažnosti/stanoviská

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,

- § 440 ods. 1 písm. h) S.s.p., t. j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

8. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä

uviedol:

- nesprávne právne posúdenie vecí spočíva v tom, že žalovaný ako aj správny súd nesprávne vyhodnotili, že sťažovateľovi v krajine pôvodu nehrozí prenasledovanie zo strany neštátnych aktérov (Talibanu) z dôvodov (imputovaného) zastávania určitých politických názorov.

- sťažovateľ je odporcom Talibanu a mal záujem prácou v armáde pomôcť afganskej vláde v boji proti Talibanu. Zohľadniac jeho vek a dosiahnuté vzdelanie, ako aj pôvod v jednoduchej rodine v rurálnej oblasti Afganistanu ovládanej Talibanom, je formulácia jeho politického presvedčenia v azylovom dotazníku jasná, zrozumiteľná a postačujúca.

- dobrovoľné prihlásenie sa do armády, konkrétne na vojenský výcvik do Kábulu, je dostačujúce prejavenie politických názorov, a absolvovanie vojenského výcviku vo svetle situácie a pomerov v Afganistane, kedy vládne vojsko bojuje s Talibanom, je potrebné považovať za politickú aktivitu a zviditeľnenie sťažovateľa v očiach Talibanu. Napokon, o tom, že sa sťažovateľ nastúpením na vojenský výcvik stal pre Taliban viditeľný, svedčí aj skutočnosť, že Taliban uniesol jeho otca, aby ho prinútili vrátiť sa do rodnej dediny a vydať sa Talibanu.

- právny názor správneho súdu prezentovaný v napadnutom rozsudku, ako aj právny názor žalovaného, je v rozpore s právnym názorom Európskeho azylového podporného úradu - EASO, ako aj v rozpore s príručkou UNHCR.

- s poukazom na body 42-44 napadnutého rozsudku namieta, že sťažovateľ svoju obavu z prenasledovania dostatočne odôvodnil a podložil relevantnými faktami.

- s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžak/14/2018 namieta, že žalovaný ani správny súd nielenže nepodrobili uvedené zdroje dôkladnej analýze, ale rozhodli aj v rozpore s právnym názorom a odporúčaniami v nich prezentovanými.

- napriek tomu, že správny súd tvrdí v uvedenom bode 41, že sa nevyjadril k námietke vo vzťahu k dôveryhodnosti výpovede sťažovateľa, v predchádzajúcom bode 40 uvádza, že „sa súd stotožňuje s názorom žalovaného v bode 6...“. V tomto bode 6 rozsudku cituje správny súd názor žalovaného ohľadne nedôveryhodnosti sťažovateľa. To robí jeho rozhodnutie v tejto časti neodôvodneným a teda nepreskúmateľným.

- tvrdenia žalovaného ohľadne nedôveryhodnosti osoby sťažovateľa považuje za nepodložené a nezrozumiteľné.

- v správnej žalobe citoval relevantný právny názor Najvyššieho súdu SR v prípadoch sp. zn. 1Sžak/14/2018 zo dňa 22.01.2019 (str. 7 a 9 žaloby) a sp. zn. 1Sža 52/2014 zo dňa 10.02.2015 (str. 6 žaloby), avšak správny súd tento právny názor nezohľadnil ani sa k nemu nevyjadril a preto mal za to, že sa odklonil od ustálenej judikatúry kasačného súdu.

9. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie sa zrušuje a vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie.

B)

10. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti najmä uviedol, že:

- nestotožňuje sa s právnym názorom sťažovateľa, že mu v Afganistane hrozí prenasledovanie zo strany Talibanu z dôvodov imputovaných politických názorov, a to len preto, že mal absolvovať vojenský výcvik v Kábule. Nesúhlas s Talibanom a ich teroristickými praktikami, s násilím, ktoré Taliban presadzuje nepovažujeme za prejav politického názoru.

- sťažovateľ ani netvrdil, že by bol členom bezpečnostných síl a provládnych milícií, ako sa ho snaží prekvalifikovať jeho právna zástupkyňa a odkazuje na správu EASO z júna 2018. Sťažovateľ ani do jedného z uvedených profilov nepatrí a nikdy pre ozbrojené zložky nepracoval. Okrem toho sťažovateľ nedával do príčinnej súvislosti svoj výcvik s únosom jeho otca.

- na teoretickú otázku, čo by z prospektívneho hľadiska hrozilo sťažovateľovi v prípade návratu do Afganistanu je potrebné upriamiť pozornosť na obavy, ktoré sám formuloval vo svojej výpovedi. Sťažovateľ uviedol, že mladí muži si môžu vybrať, či „pôjdu“ s Talibanom, odídu do bezpečnejšej provincie alebo odídu z Afganistanu. Aj z tejto časti jeho výpovede vyplýva, že sťažovateľ subjektívne hrozbu Talibanu vníma ako takú, ktorej je možné sa za určitých okolností vyhnúť (presťahovanie sa). Sťažovateľ týmto vyjadril možnosť vnútorného presídlenia ako alternatívu, ktorá je v jeho prípade relevantná. Avšak reálne tomuto problému sťažovateľ v súčasnosti nebude musieť čeliť, nakoľko žalovaný rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany pre sťažovateľa.

- k dotknutej správe UNHCR o Afganistane, uviedol, že postupoval v intenciách tejto správy, čo v rámci správnej úvahy aj odôvodnil.

- v závere kasačnej sťažnosti právna zástupkyňa odkazuje na rozsudky NS SR č. 1Sžak/14/2018 a 1Sža/52/2014, ktoré citovala aj v správnej žalobe. Tieto rozhodnutia pojednávajú o iných skutkových okolnostiach ako je sťažovateľov prípad. Nejde o analógiu s týmito rozsudkami, a teda nemožno ani konštatovať odklon od ustálenej judikatúry kasačného súdu.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

11. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 492 ods. 1 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.09.2019 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle, Ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 8 zákona o azyle, Ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d/ zákona o azyle, prenasledovaním sa rozumie závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v

1. použítí fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia,
2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom,
3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu,
4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste,
5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2,
6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa § 2 písm. e/ zákona o azyle, na účely tohto zákona sa rozumie pôvodcom prenasledovania alebo

vážneho bezprávia

1. štát,
2. politické strany alebo politické hnutia alebo organizácie, ktoré ovládajú štát alebo podstatnú časť jeho územia, alebo
3. neštátni pôvodcovia, ak možno preukázať, že subjekty uvedené v 1. a 2. bode nie sú schopné alebo ochotné poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem.

Podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle, na účely tohto zákona sa rozumie vážnym bezpráviem

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,
2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Podľa § 19a (posúdenie žiadosti o udelenie azylu) ods. 1 písm. a/, b/ a c/ zákona o azyle, Ministerstvo posúdi každú žiadosť o udelenie azylu jednotlivo a zohľadní pritom

- a) všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú,
- b) vyhlásenia a dokumentáciu predloženú žiadateľom vrátane informácií o tom, či bol alebo môže byť subjektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia,
- c) postavenie a osobné pomery žiadateľa vrátane jeho pôvodu, pohlavia a veku.

Podľa § 19a ods. 4 písm. d/ zákona o azyle, Ministerstvo pri posudzovaní dôvodov prenasledovania vychádza z toho, že politické názory zahŕňajú najmä zastávanie názorov, myšlienok alebo presvedčenia o možných pôvodcoch prenasledovania a ich politik alebo postupov bez ohľadu na to, či žiadateľ podľa týchto názorov, myšlienok alebo presvedčenia konal.

Podľa §19a ods. 6 zákona o azyle, pri posudzovaní žiadosti o udelenie azylu sa neprihliada na to, či žiadateľ skutočne má rasové, náboženské, národnostné, sociálne alebo politické charakteristické črty, ktoré spôsobujú jeho prenasledovanie, ak sú mu prisudzované pôvodcom prenasledovania.

Podľa § 461 S.s.p., kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

12. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, konkrétne výroku, ktorým žalovaný rozhodol o neudelení azylu sťažovateľovi v zmysle § 13 ods. 1 zákona o azyle. Preto primárne Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj preskúmané rozhodnutie, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľa v podanej žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť preskúmaného rozhodnutia .

13. Súd dáva do pozornosti, že udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky). Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané.

14. Z administratívneho spisu je zrejmé, že sťažovateľ požiadal o azyl alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany z dôvodu nepriaznivej situácie v krajine pôvodu, kde je vojna, všade je Taliban, ktorý terorizuje

civilné obyvateľstvo. Ďalej podľa vyjadrenia sťažovateľa, v roku 2018 sa zúčastnil dobrovoľného vojenského výcviku v Kábule, čím chcel preukázať svoje vlastenectvo a zároveň chcel prispieť k porážke Talibanu v Afganistane. Niekedy pred koncom výcviku v lete 2018 však Talibananci uniesli jeho otca a za jeho prepustenie požadovali, aby sa dostavil na stanovené miesto v regióne bydliska, ktoré mali pod vlastnou kontrolou. Na odporúčanie matky radšej na miesto stretnutia nešiel a z bezpečnostných dôvodov Afganistan opustil. Z Afganistanu vycestoval niekedy pred 6 mesiacmi, keď sa cez Irán, Turecko, Grécko a Bulharsko nelegálne dopravil do Srbska. Následne pokračoval v ceste až do Poľska, kde bol zadržaný políciou a vrátený na Slovensko.

15. V súvislosti so sťažnostným bodom, že správny orgán nesprávne právne posúdil opodstatnené obavy sťažovateľa z prenasledovania, je potrebné uviesť, že povinnosťou žalovaného bolo posúdiť relevantnosť dôvodov sťažovateľovej žiadosti o azyl a zistiť skutočný stav veci, a to v rozsahu dôvodov, ktoré sťažovateľ v priebehu správneho konania uviedol, pričom žalovanému z tohto pohľadu nebolo možné nič vytknúť. V predmetnej veci sa žalovaný zaoberal dôvodmi na udelenie azylu, ktoré uviedol sťažovateľ, žalovaný dostatočne zistil skutkový stav tak, aby bolo možné spoľahlivo rozhodnúť v merite veci, teda nedošlo k porušeniu zásady materiálnej pravdy. Zo samotnej podstaty azylového práva vyplýva, že sa jedná o špecifický právny inštitút, na základe ktorého sa poskytne adekvátne ochrana len tej fyzickej osobe, ktorá spĺňa zákonom stanovené podmienky. V prípade sťažovateľa však neboli zistené také skutočnosti, ktoré by mohli byť subsumované pod pojem prenasledovanie, tak ako to upravuje zákon o azyle (§ 8, v spojení s § 2 písm. d) predmetného zákona).

16. Kasačný súd sa rovnako ako krajský súd nestotožňuje s právnym názorom sťažovateľa, že mu v Afganistane hrozí prenasledovanie zo strany Talibanu z dôvodov imputovaných politických názorov. Vychádzajúc z osobného pohovoru so sťažovateľom, ktorý sa uskutočnil dňa 10.01.2019 v priestoroch ÚPZC v Medveďove, nesúhlas s Talibanom a ich teroristickými praktikami, s násilím, ktoré Taliban presadzuje nemožno považovať za prejav politického názoru. Sťažovateľ sa absolvovaním dobrovoľného výcviku automaticky nestal politickým oponentom Talibanu a podporovateľom vlády, nakoľko nevyvíjal žiadnu nepriateľskú činnosť proti Talibanu ani nevstúpil do vládnej armády. Osoby, ktoré sú vnímané ako podpora vlády musia preukázať skutočné a osobné riziko zo strany Talibanu v závislosti od okolností prípadu, povahy ich spolupráce s vládou a ich profilu. Žalovaný po rozbere politickej situácie ako aj po zhodnotení subjektívnych dôvodov žiadosti sťažovateľa jasne odôvodnil, prečo sa v prípade sťažovateľa nejedná o perzekúciu z dôvodov uvedených v Ženevskom dohovore z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle, a s jeho názorom sa stotožnil aj krajský súd a tento názor považuje aj kasačný súd za správny. Kasačný súd má rovnako ako krajský súd za to, že konanie Talibanu voči sťažovateľovi (aj v súvislosti s údajným únosom jeho otca) nemalo politický podtón, ale išlo o pomerne rozšírenú vojnovú perzekúciu bežného obyvateľstva v Afganistane, nakoľko nemožno z ničoho vyvodiť, že samotný vojenský výcvik bez ďalších okolností (napr. zviditeľnenie v boji, resp. aktívna politická činnosť) spôsobuje u mladých mužov v Afganistane plošné politické prenasledovanie.

17. Čo sa týka správy EASO z júna 2018, ktorá uvádza profily, ktoré môžu byť terčom útokov zo strany ozbrojených zložiek povstalcov, súd poukazuje na to, že sťažovateľ ani do jedného z uvedených profilov nepatrí a nikdy pre ozbrojené zložky nepracoval. Dotknutá správa UNHCR o Afganistane, na ktorú odkazuje právna zástupkyňa sťažovateľa opisuje určité rizikové skupiny, ako aj podporovateľov vlády, ktoré môžu byť v ohrození a môžu spĺňať podmienky na poskytnutie medzinárodnej ochrany. Žalovaný v duchu týchto odporúčaní aj posudzoval sťažovateľov prípad, výsledkom ktorého bol výrok o poskytnutí doplnkovej ochrany, teda medzinárodnej ochrany.

18. V ďalšom považuje súd za nevyhnutné uviesť, že kľúčovým momentom na určenie okruhu obáv, ktorých opodstatnenosť bude správny orgán skúmať, ale aj na vyhodnotenie ich opodstatnenosti je aj ustálenie dôveryhodnosti žiadateľa o azyl ako osoby a dôveryhodnosti jeho jednotlivých tvrdení. Správny orgán predpokladá dôveryhodnosť žiadateľa, ale analýzou vnútornej súladnosti jeho výpovede a správania, ako aj porovnaním jeho tvrdení voči ostatným existujúcim dôkazom môže dospieť aj k opačnému záveru. Kasačný súd poznamenáva, v mnohých prípadoch však musí správny orgán rozhodovať za dôkaznej núdze, t. j. vtedy, keď nie je ani žiadateľ ani správny orgán schopný doložiť či

vyvrátiť určitú skutočnosť či tvrdenie žiadnym presvedčivým dôkazom, v takých prípadoch zostáva jediným dôkazným prostriedkom výpoveď žiadateľa a kľúčovým faktorom sa stáva posúdenie celkovej vierohodnosti žiadateľa a pravdepodobnosti, že k udalosti tak, ako žiadateľ vypovedal, naozaj došlo (m. m. rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/48/2014 zo dňa 13.01.2015.) Na preukázaní pravdivosti tvrdení musí záležať predovšetkým žiadateľovi o azyl, preto jeho vyhlásenia musia byť ucelené a rozumné, nesmú protirečiť všeobecne známym faktom o krajine pôvodu a svojim konaním nesmie zadávať dôvod na spochybňovanie dôveryhodnosti svojej osoby.

19. Je nevyhnutné poukázať na to, že v administratívnom konaní sa žalovaný zaoberal vekom sťažovateľa, nakoľko sťažovateľ počas zaistenia v ÚPZC vyhlásil, že je maloletou osobou, a keďže jeho správanie a výzor uvedenému veku nezodpovedali, pristúpilo sa k odbornému vyjadreniu vo veci zistenia jeho kostného veku. Na základe odborného znaleckého posudku dospel znalecký ústav k záveru, že biologický vek menovaného je s veľmi vysokou pravdepodobnosťou vyšší ako 18 rokov a pohybuje sa v rozmedzí od 18 do 20 rokov. Sťažovateľ počas pohovoru z 10.01.2019 sám nespochybnil výsledok odborného skúmania, pričom uviedol, že nevie koľko má rokov, podľa vyjadrenia jeho matky v čase odchodu z Afganistanu mal asi 16 rokov, avšak nevytlúčil, že v skutočnosti môže byť aj starší.

20. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že žalovaný sa počas azylového konania zaoberal aj otázkou identity sťažovateľa, nakoľko súčasťou spisového materiálu je aj dokument, ktorý mu bol vydaný počas pobytu v azylovom zariadení v Srbsku, pričom tento znie na meno B. L. J., nar. XX.XX.XXXX, št. prísl. Pakistan (č. l. 14 administratívneho spisu). Podľa vyjadrenia sťažovateľa, počas pobytu v azylovom zariadení v Srbsku zámerne uviedol iné iniciály, pretože Afganci v tomto zariadení mali problémy so stravovaním, a preto uviedol pakistanskú štátnu príslušnosť. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia správny orgán v tejto súvislosti uviedol, že: „Je úplne štandardné, že osoba, ktorá mala v krajine pôvodu tak závažné problémy, že ju bola nútená opustiť, by mala hostiteľskej krajine poskytnúť pravdivé údaje o svojej osobe. Toto je skutočne minimum, čo môže osoba žiadajúca o medzinárodnú ochranu poskytnúť krajine, ktorá jeho žiadosť posudzuje. Keďže menovaný tieto údaje srbským štátnym orgánom neposkytol, možno sa objektívne domnievať, že zámerne maril azylové konanie, a teda nemienil využiť ochranu, o ktorej mala táto krajina rozhodovať. Tomu nasvedčuje aj skutočnosť, že na výsledok azylového konania nečakal, z tejto krajiny svojvoľne odišiel a nelegálne pokračoval v ceste do inej európskej krajiny. Preto je otázne, či menovaný podaním žiadosti o azyl alebo poskytnutím doplnkovej ochrany na území SR skutočne prejavil objektívny záujem o získanie medzinárodnej ochrany alebo týmto krokom sledoval iba zamedzenie rozhodnutia Oddelenie cudzineckej polície PZ Žilina o jeho administratívnom vyhostení a zákaze vstupu na územie SR na dobu 1 rok. Bez ohľadu na objektívnosť úmyslu požiadať o medzinárodnú ochranu na Slovensku, možno osobu menovaného vyhodnotiť ako výrazne nedôveryhodnú.“

21. Pozornosti súdu taktiež neuniklo, že v zápisnici o podaní vyjadrenia v konaní o zaistení sťažovateľ tvrdil, že z Afganistanu odišiel asi pred dvoma rokmi, pričom v Turecku bol dva roky, kde pracoval v obchode s odevmi. V rozpore s tým v zápisnici z azylového konania sťažovateľ však uviedol ako dátum začatia cesty „niekedy pred 6 mesiacmi“, a tvrdil, že v Turecku pracoval tri mesiace.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené kasačný súd konštatuje, že i keď dôvodom neudelenia azylu a doplnkovej ochrany sťažovateľovi bolo primárne nespĺnenie zákonných podmienok, žalovaný správne poukázal na to, že pri posudzovaní jeho žiadosti vychádzal aj z vyhodnotenia osoby sťažovateľa ako nedôveryhodnej. Táto okolnosť mala preto bezpochyby význam pri posudzovaní žiadosti o azyl, nakoľko sťažovateľ svojim konaním dal dôvod na spochybňovanie dôveryhodnosti svojej osoby.

23. Čo sa týka rozsudkov, na ktoré sťažovateľ poukázal (1Sžak/14/2018, 1Sža/52/2014), tieto rozhodnutia pojednávajú o iných skutkových okolnostiach ako je sťažovateľov prípad a preto nie je dôvodná ani námietka týkajúca sa odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. V prípade žiadateľa o udelenie azylu v opisovanom v rozsudku č. k. 1Sžak/14/2018 išlo o opakovaný kontakt s ľuďmi z Talibanu, ktorí ho mali zadržovať, biť ho, vyhrážať sa mu a navyše mal byť sledovaný ako podozrivý pre kontakty na človeka pracujúceho pre štátnu bezpečnosť v dôsledku čoho mal byť

zorganizovaný konkrétny útok vlády na Taliban. Preto mal byť daný žiadateľ vnímaný zo strany Talibanu ako oponent protivládnych elementov. V druhom prípade 1SŽa/52/2014 bola sťažovateľka tlmočníčka pracujúca pre americkú spoločnosť a opakovane čelila vyhrážkam, listom a napadnutiam rodinných príslušníkov zo strany Talibanu. Sťažovateľ v predmetnej veci nepracoval pre vládu, medzinárodné spoločenstvo, výcvik, ktorého sa mal zúčastniť sa uskutočnil v Kábule, mimo jeho bydliska a do osobného kontaktu s Talibanami vôbec nemal prísť.

24. Možno vytknúť krajskému súdu, že sa k vyššie uvedeným rozsudkom NS SR v rozhodnutí nevyjadril, avšak nejde o vadu, ktorá by mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozsudku. V odôvodnení správny súd vysvetlil, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu, odôvodnenie rozsudku je presvedčivé a taktiež preskúmateľné z pohľadu kasačného súdu. Čo sa týka námietky vo vzťahu k bodu 41 napadnutého rozsudku, krajský súd rovnako ako žalovaný dospel k záveru, že neexistovali dôvody, pre ktoré bolo možné udeliť sťažovateľovi azyl z dôvodu opodstatnených obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, resp. z dôvodov zastávania určitých politických názorov. Vzhľadom na uvedené, námietku ohľadom dôveryhodnosti výpovede sťažovateľa krajský súd už osobitne neposudzoval, pričom sa v celom rozsahu s rozhodnutím žalovaného stotožnil a tento postup možno považovať za zákonný.

25. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že krajský súd dospel k správne názoru, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného nedošlo k porušeniu zákona, pričom svoj právny záver, s ktorým sa kasačný súd stotožnil, aj náležitým spôsobom odôvodnil, preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil kasačný súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

26. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S.s.p.) a žalovanému ich nepriznal, leto to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky § 168 S.s.p.).

27. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.